

Landschappelijk inpassing in verband met de nieuwbouw van een ligboxenstal aan de Krite 25 te Boornbergum

Maatschap Van der Wal
Krite 25
9212 VB Boornbergum

april 2016

Buro Greet Bierema
Vriesburgerweg 20
8475 EK Nijeholtpade
greetbierema@planet.nl
0561-688920
Landschapsarchitect

Aanleiding

De familie Van der Wal-Van der Veen heeft het voornemen om het agrarisch bedrijf aan de Krite 25 in Boornbergum uit te breiden met een nieuwe ligboxenstal en twee sleufsilos. Ook is er de wens om een werktuigenberging te bouwen, de mestilo te verplaatsen en zo mogelijk ruimte te reserveren voor een installatie om mest te vergisten. Deze wensen passen niet in het bouwvlak van 2,5 HA. Dit rapport is noodzakelijk bij de verruiming van het bouwvlak. Tevens draagt de uitvoering van dit rapport mee aan de Maatlat Duurzame Veehouderij.

Proces

Het voorliggend advies is via het principe van de Nije Pleats tot stand gekomen. Er heeft op 15 maart 2016 een werksessie plaats gevonden op het erf. Hierbij waren aanwezig de heer en mevrouw Van der Wal met twee van hun kinderen, namens de gemeente Smallingerland mevrouw H. Bruynzeel en de heer A. van der Veen, namens Agrifirm Exlan Johan Keizer en Johan Nieuwenhuis en als landschapsarchitect Greet Bierema.

Landschappelijke analyse

Het streekdorp Boornbergum ligt op een hoogte tussen de lage venen in het westen en de hoge venen in het oosten. Dit patroon is goed te zien als met rijdt over de Dykfinne. Aan de oostzijde ervan is de omgeving van de streek besloten door kavelgrensbepanting en bos. Het silhouet van de Krite aan de westzijde ervan is een lint in een open landschap.

Op de historische kaart uit 1930 is te zien dat de weg enigszins bochtig is en aan de westzijde zelfs overgaat in een dijkweg. De lintbebouwing is vrijstaand, maar vormt soms een cluster met de buren of de overburen. Tussen de bebouwing zijn er doorzichten op het open slagenlandschap. De boerderij op nummer 25 staat op de kaart het meest ver van de openbare weg af en lijkt de grootste. Dat was ook zo. De boerderij, van het type stelpboerderij, staat op een huisterp.

Op de kaart uit 2000 is te zien dat er meer dan een verdubbeling van het erfoppervlakte heeft plaats gevonden. Naast de huisterp en aan de overzijde van de sloot heeft de uitbreiding plaats gevonden met twee ligboxenstallen en een tweede bedrijfswoning aan de noordzijde daarvan. Ten zuiden van de twee stallen werd het voer opgeslagen en de mest in een mestsilo. De bebouwing op de huisterp wordt in het geheel gebruikt in de bedrijfsvoering. Er werd geen noemenswaardige erfbeplanting toegevoegd. Deze bevindt zich voornamelijk aan de noord- en westzijde van de huisterp. De sloot tussen de huisterp en de ligboxenstal werd gedempt. De bebouwing voegt zich nog in het lint, maar de voeropslag steekt in de grote open ruimte. Er is nog doorzicht mogelijk aan de oostzijde, maar het perceel naast de burens aan de oostzijde is bij de tuin getrokken en aan de rand ingeplant met een houtsingel, zodat het doorzicht steeds smaller werd. De berm aan de zuidzijde langs de openbare weg is zeer breed ter hoogte van het boerenbedrijf.

De belangrijkste wijzigingen ten opzichte van 2000 in 2016 zijn dat de twee vrijstaande ligboxenstallen met elkaar werden verbonden door een grote overkapping en dat de voeropslag ook aan de oost- en zuidoostzijde kwam te liggen. Daardoor is er weinig doorzicht meer. Er zijn nu vijf inritten, waarvan één naar de huisterp

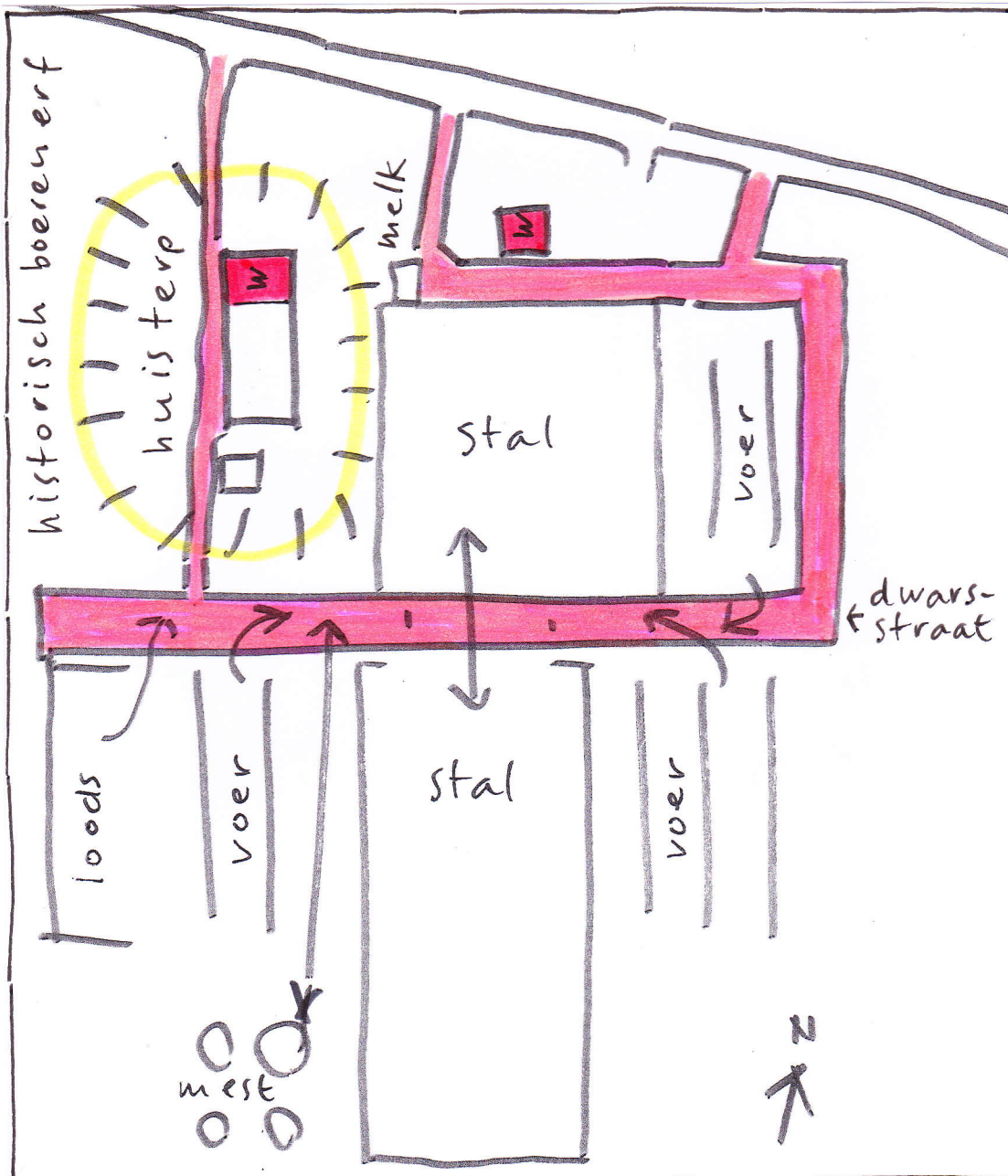

Organisatiepatroon

Er is een helder patroon te schetsen van de organisatie op het boerenbedrijf. Dit patroon vertaalt zich ruimtelijk. De vertaling is hierbij geschetst.

Naast het historisch boeren erf bevindt zich een tweede modern uitziend erf. Het hoogteverschil van de terp heeft deze scheiding veroorzaakt. De bijgebouwen, de erfinrichting en het gebruik van de historische boerderij bleven gehandhaafd. De groei van het moderne erf speelde zich af achter en aan de oostzijde van de tweede bedrijfswoning. Aan de zuidzijde van de twee rundveestallen ontwikkelde zich een dwarsstraat.

In de nieuwe plannen is deze dwarsstraat leidend. Deze straat wordt vanuit het moderne erf achter het historische erf doorgetrokken, zodat er een rechthoekig erfoppervlak gaat ontstaan. Aan de dwarsstraat worden een werktuigenberging met stro-opslag, twee nieuwe sleufsilo's, een nieuwe rundveestal en silo's voor mestopslag en zo mogelijk een mestvergisting gekoppeld. De lengte van de nieuwe stal bepaalt de maat van de rechthoek. Tussen de nieuwe stal en de huidige stal komt een overkapping. De koeien blijven binnen. De bijgebouwen bij de historische boerderij verliezen hun functie en de voeropslag aan de westzijde kunnen worden verwijderd.

Het plan

De opzet van het aangeleverde voorstel is geheel met elkaar besproken en blijkt zodanig doordacht dat er geen wijzigingen uit zijn voortgekomen..

Dat de ruimtelijke kwaliteit van het bedrijf mede wordt bepaald door het relatief gave complex van de historische stelpboerderij op de huisterp werd echter een nieuw item. Als men in de planvorming dit onderdeel zoveel als mogelijk ook als zodanig gaat behouden en ontwikkelen, doet dit complex mee aan de landschappelijke inpassing van het gehele bedrijf. De twee 'erven' naast elkaar zorgen voor een passende stedenbouwkundige korrel langs het lint de Krite. De gedempte sloot is de scheiding. Van de bijgebouwen op het historische erf is die met het tentdak zeer kenmerkend en zou gehandhaafd moeten worden.

Door de schaalvergroting van het bedrijf, de plaatsing van de voeropslag aan de oostzijde van de bestaande stal en de gave open ruimte aan de zuidzijde van het bedrijf, is een landschappelijke inpassing met beplanting noodzakelijk.

Erfbeplanting

De huisterp heeft een singelbeplanting met essen aan de westzijde. Deze ter hoogte van de terp naar het zuiden aanvullen met een rij berken. In de voortuin staan enkele solitaire berken. Doordat de boerderij met bedrijfswoning en lichte opslag in het schuurdeel door gazon wordt omgeven wordt zichtbaar dat het om een verhoging gaat. Als de locatie van de voeropslag wordt verwijderd, past hier gazon en het herstel van het talud van de terp. Ter aanvulling passen enkele hoogstamfruitbomen op het achtererf.

Het boerenbedrijf verder bestaat uit een vrijstaande woning, met er achter het bedrijf. Deze woning 'straalt' naar de openbare weg. Er is voorgesteld om aan weerszijden van de woning een solitaire boom te planten die groot zal worden, waardoor de woning in de toekomst meer massa krijgt ten opzichte van het grote achtererf.

In principe wordt aan de rand van het gehele erf erfbeplanting aangebracht. Alleen achter de nieuwe stal niet. Op deze wijze blijft er ventilatie in de stal. Ook is er geen erfbeplanting langs de tuin van de burens noodzakelijk. In verband met de doorgaande erfbeplanting moet de werktuigenberging iets naar het oosten worden verschoven. De sloot wordt verder gedicht. De erfbeplanting bestaat uit twee houtsingels en een berkenrij. De houtsingel van 5 meter breedte, die in principe dicht moet worden, komt langs de openbare weg ter hoogte van de voeropslag en aan de zuidwestzijde van het nieuwe erfdeel. In de singel is de beplanting gemengd met els en berk en besdragende bomen en struiken zoals lijsterbes en meidoorn. Eén rij berken komt in de zuidoosthoek. De bomen worden op 3 meter afstand van elkaar beplant, omdat er een wand moet gaan ontstaan. De keuze van els en berk ligt in het gegeven dat deze soorten het op deze locatie uitermate goed doen en ook op de andere erven voorkomen.

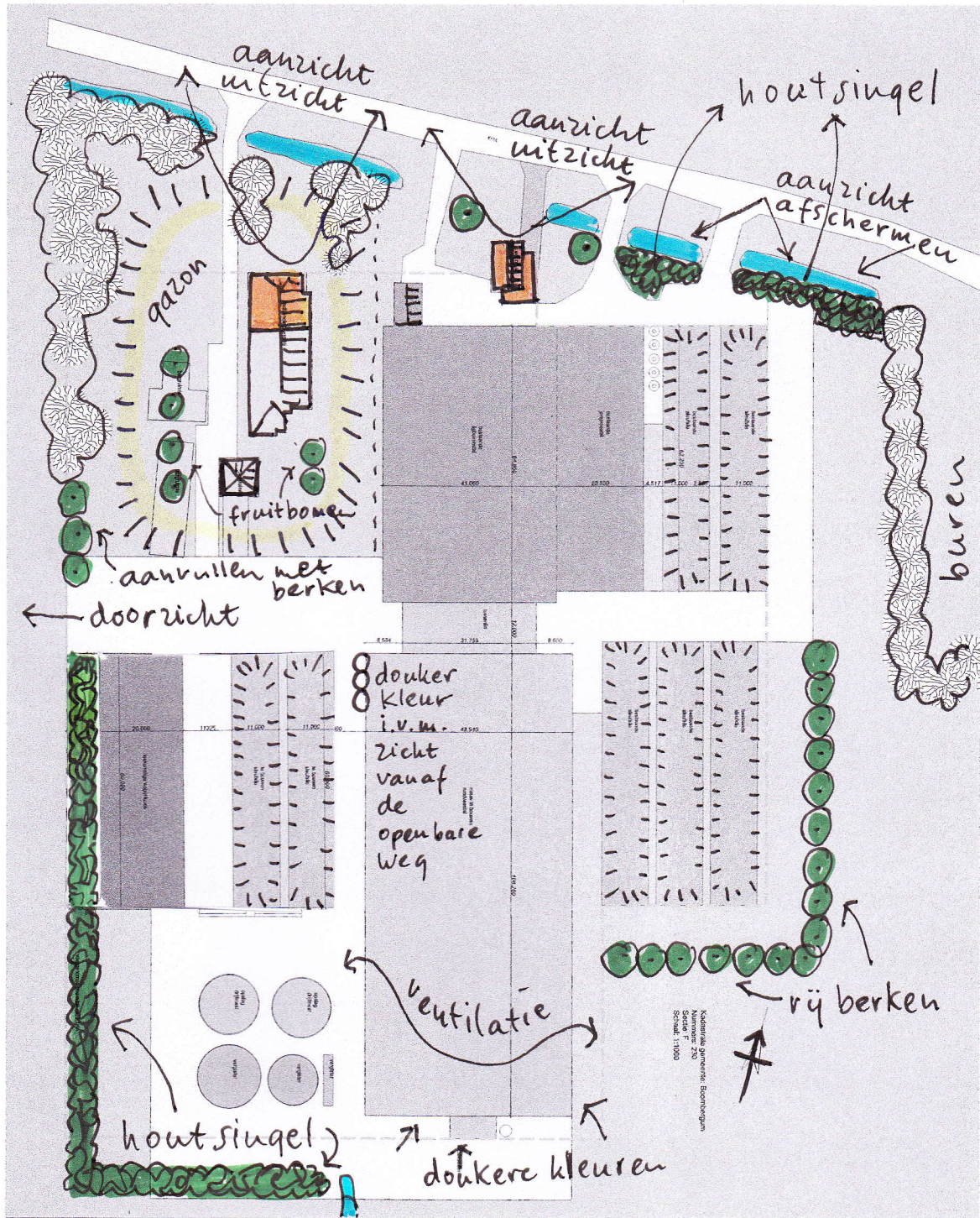
De bebouwing

Aan de zuidzijde van de nieuwe stal komt een luchtwasser-installatie. Deze dient donker van kleur te zijn, net zo als de hele achterzijde van de stal, die door de beplantingsstrook heen steekt. In verband met de grootte van de nieuwe stal zijn geen witte windveren toegestaan. Ze zijn antraciet, net zo als het windbreekgaas. Ze zouden teveel gaan opvallen in de rand van de grote open ruimte. Ook de rij nieuwe voersilo's zijn antraciet.

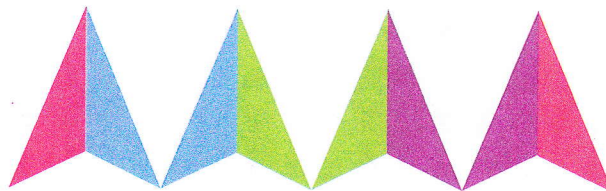
Krite 25

april 2016

Landschappelijke inpassing

Mevrouw ir. G.J. Bierema
Vriesburgerweg 20
8475 EK NIJEHOLTPADE

Datum: 18-12-2014
Plaats: Den Haag

VERKLARING VAN INSCHRIJVING IN HET ARCHITECTENREGISTER

Bureau Architectenregister verklaart hierbij dat

Mevrouw ir. G.J. Bierema
Vriesburgerweg 20
8475 EK NIJEHOLTPADE

geboren op: 27-11-1953

als tuin- en landschapsarchitect staat ingeschreven in het architectenregister, bedoeld in artikel 2 van de Wet op de architectentitel.

De registratie heeft plaatsgevonden onder registratienummer 3.920106.001 met ingang van 11-02-1992.

Namens Bureau Architectenregister,

ir. M. del Canho MRE,
directeur.

